

گفتاری از رسول اولیاءزاده، اولین عکاس دفتر بیت رهبر شهید انقلاب که به‌طور اختصاصی در اختیار شهرآرا گذاشته است

همه عکس‌های دیدارهای رهبر شهید، اسناد تاریخی هستند

اهدای نشان فتح به شهید شمخانی توسط رهبر شهید انقلاب - ۱۳۶۸

گروه هنر

احتمالاً برای هر کسی سؤال است که یک عکاس چطور وارد مجموعه بیت رهبری می‌شود تا با حضورداشتن در نزدیک‌ترین فاصله، برخی از تاریخی‌ترین و مهم‌ترین لحظات کاری شخص اول انقلاب اسلامی ایران را ثبت کند. رسول اولیاءزاده خیلی کوتاه در بخشی از گفتاری که در اختیار شهرآرا قرار داده به این موضوع هم اشاره کرده است. او از سال ۱۳۶۸ وارد مجموعه دفتر رهبری شده و تا سال ۲۰ سال و تا سال ۱۳۸۸ در این مجموعه مشغول به عکاسی بوده است. اولیاءزاده می‌گوید اولین

عکاسی است که وارد مجموعه بیت رهبر شهید انقلاب

شده و ۵۲ده حضور در این مجموعه به‌عنوان اولین -و تا سال‌ها- تنها عکاس، اهمیت تاریخی بیشتری به فعالیت‌ها و آثار او می‌دهد که قطعاً اگر صحبت‌هایش به‌طور مستند نگارانه منتشر شود، می‌تواند جذابیت‌هایی برای علاقه‌مندان از طیف‌های مختلف داشته باشد.

اولیاءزاده تا مقطع دکتری در رشته‌های هنری تحصیل کرده و مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری خود را به‌ترتیب در رشته‌های نقاشی، گرافیک و عکاسی گرفته است. علاوه بر سال‌ها حضور اولیاءزاده در

مجموعه بیت رهبری و ثبت پرشمار رویدادهای تاریخی با محوریت رهبر شهید انقلاب، آثار او طیف گسترده‌ای از موضوعات دیگر را هم دربرمی‌گیرد، از پرتژه تا مناظر طبیعی و سوژه‌های اجتماعی.

بخش دیگری از فعالیت‌های اولیاءزاده در عرصه عکاسی، به آموزش اختصاص دارد که سال‌ها در مقام مدرس دانشگاه، دانش و تجربیات خود را به هنرجویان و دانشجویانش منتقل کرده است.

چگونگی ورود به دفتر رهبری به‌عنوان عکاس، فیلترها و مراحل احراز صلاحیت، شیوه و مراحل گزینش عکس‌ها برای انتشار و بهترین عکس‌هایش به انتخاب خودش، بخش‌های مختلفی است که به آن پرداخته و در ادامه می‌خوانید.

دیدار رهبر شهید انقلاب با زنان نخبه ایران، سیزدهم تیر ۱۳۸۵

دیدار با هوگو چاوز -رئیس‌جمهور وقت ونزوئلا- دهم تیر ۱۳۸۶

بازدید رهبر شهید انقلاب از مؤسسه رویان در سال ۱۳۸۶

من عکاسی را از سال ۱۳۵۶

با دوست هنرمندم، رسول ملاقلی‌پور که بچه محل بودیم، شروع کردم. از اتفاقات دوران انقلاب عکس می‌گرفتم و در لابراتوارهای کوچکی که در خانه درست کرده بودیم، چاپشان می‌کردیم. بعد از پیروزی انقلاب، ما -من و آقای ملاقلی‌پور- در حوزه‌های آن‌زمان که اسمش حوزه اندیشه و هنر اسلامی بود، شروع به فعالیت کردیم. آقای ملاقلی‌پور با دوربین سوپرهنشتی که در آن مجموعه بود، شروع کرد به فیلم‌برداری و من هم کار عکس را ادامه دادم.

از سال ۱۳۶۸ و ابتدای رهبری آقا، این افتخار را داشتیم که اولین کسی بودم که به‌عنوان عکاس مجموعه دفتر رهبری شروع به فعالیت کردم. این همکاری به‌جز دروقفه‌هایی کوتاه‌به‌دلیل تحصیل، تا سال ۱۳۸۸ ادامه داشت.

چگونه به‌عنوان عکاس وارد دفتر رهبر شهید شدم در سال ۱۳۶۸ که مجلس خبرگان در دو مرحله به رهبری آقا رأی دادند، ایشان در عین حال که رئیس‌جمهور بودند، در همان مجموعه کم‌کم فعالیت رهبری خودشان را هم شروع کردند. مدیر کل روابط عمومی دفتر، حجت‌الاسلام والمسلمین معزی بود. ایشان، من را خواستند و پس از نشستی که داشتیم و دیدن نمونه کارهایم گفتند شما برای عکاسی مجموعه دفتر رهبر معظم انقلاب انتخاب شده‌اید. این‌طور کار هنری و عکاسی من در آن مجموعه آغاز شد. اولین و تنها عکاس دفتر بودم تا حدود سال ۱۳۸۵. بعد سیستمی راه‌اندازی شد و دفتر نشر آثار رهبر معظم انقلاب با عنوان khamenei.ir در آن مجموعه فعالیتش را آغاز کرد

گفتار روز

از ضرورت ثبت مستند مراسم تشییع رهبر شهید انقلاب می‌گوید

روایت ماندگار یک بدرقه تاریخی

شکبیا افخمی‌راد

آیین‌های بزرگ ملی، رخداد‌های سرنوشت‌ساز سیاسی و حضور گسترده مردم در بزرگه‌های تاریخی، اگر به‌درستی ثبت و روایت نشوند، بخشی از حقیقت خود را در گذر زمان از دست خواهند داد. از همین رو، مستندسازی این وقایع نه صرفاً یک فعالیت رسانه‌ای، بلکه اقدامی برای حفظ میراث تاریخی و انتقال تجربه یک نسل به نسل‌های آینده است. مراسم تشییع رهبر شهید انقلاب نیز یکی از مهم‌ترین رویداد‌های اجتماعی و سیاسی دهه‌های اخیر ایران است. رویدادی که علاوه‌بر ابعاد گسترده حضور مردمی، به‌دلیل جایگاه شخصیت بزرگ ایشان و تأثیراتشان بر فضای اجتماعی کشور، ظرفیت آن را دارد که به یکی از مهم‌ترین اسناد تصویری تاریخ معاصر ایران تبدیل شود. در چنین شرایطی، نقش مستندسازان از تصویربرداران یک مراسم فراتر می‌رود و به روایتگران تاریخ تبدیل می‌شوند؛ روایتگرانی که باید احساسات، جزئیات، داستان‌های انسانی و واقعیت‌های اجتماعی این‌واقع‌ه را برای آینده ثبت کنند. میکائیل دیانی، روزنامه‌نگار و مستندساز، نیز مراسم تشییع رهبر شهید انقلاب را فرصتی مهم برای ثبت بخشی از تاریخ معاصر ایران می‌داند و معتقد است که روایت این مراسم باید فراتر از یک پوشش خبری باشد. او که دانش آموخته فیلم‌سازی انجمن سینمای جوانان ایران و کارشناسی ارشد مدیریت رسانه در دانشگاه تهران است، در سال‌های اخیر مستندهایی چون «فراموش‌شده‌ها»، «اعتراض خاموش»، «یک روز به خصوص»، «بیجه» و «بچه‌های زمین‌خاکی»، و همچنین فیلم‌های کوتاه داستانی مانند «تست»، «مدیر مدرسه» و «تخطی» را ساخته و موفق به کسب جوایز ملی از جمله سیمرغ بلورین جشنواره فیلم فجر شده است. دیانی در گفت‌وگوی خود با شهرآرا از ضرورت مستندسازی مراسم تشییع رهبر شهید انقلاب می‌گوید.

- ساخت سندی برای آیندگان

دیانی با تأکید بر اهمیت این رویداد، تشییع رهبر شهید انقلاب را بزرگ‌ترین اتفاق سه دهه اخیر ایران توصیف می‌کند و می‌گوید گستردگی این رویداد، حجم حضور مردم و همچنین برگزاری آن بعد از جنگ تحمیلی سوم، اهمیت ثبت تصویری مراسم در قالب مستند را دوچندان کرده است. این روزنامه‌نگار تفاوت اساسی میان پوشش خبری و مستندسازی از مراسم تشییع رهبر شهید انقلاب را در ماندگاری روایت می‌داند. به گفته او، خبر، کارکردی لحظه‌ای و روزانه دارد و مخاطب را از وقوع یک رویداد مطلع می‌کند، اما مستند، همان اتفاق را به اثری دراماتیک و قابل ارجاع در آینده تبدیل می‌کند. از این منظر، حتی نوع تصویربرداری برای ساخت مستند با کار خبری تفاوت دارد؛ زیرا هدف، تنها ثبت تصاویر نیست، بلکه خلق سندی تاریخی برای پژوهشگران، مورخان و آیندگان است.

- اهمیت خرده‌روایت‌ها در دل یک واقعه بزرگ

این مستندساز یکی از مهم‌ترین عوامل ماندگاری چنین آثاری را توجه به جزئیات و روایت‌های انسانی می‌داند. او باور دارد مستند زمانی ارزش تاریخی و پژوهشی پیدا می‌کند که تنها به نمایش صحنه‌های کلی مراسم بسنده نکند، بلکه تجربه زیست افراد حاضر، احساسات آنان، روایت‌های شخصی و خرده روایت‌های شکل‌گرفته در دل این رویداد را نیز ثبت کند.

از نگاه دیانی، ثبت لحظه‌های فردی و تجربه‌های انسانی از این واقعه، مستند را به اثری مردم‌نگارانه تبدیل می‌کند که علاوه بر ارزش تاریخی، تصویری دقیق‌تر از جامعه در آن مقطع زمانی ارائه می‌دهد.

- توجه به نسبت مردم با رهبر شهید

او در ادامه، مهم‌ترین محور روایی مستند‌های مربوط به مراسم تشییع را نسبت مردم با رهبر شهید انقلاب بیان می‌کند. دیانی همچنین تأکید می‌کند روایت این تشییع باید بازتاب‌دهنده نگاه‌های طیف‌های مختلف جامعه باشد؛ از کسانی که سال‌ها با بدلیستگی و علاقه از ایشان حمایت کرده‌اند تا افرادی که پیش‌تر دیدگاه‌های انتقادی داشته‌اند اما پس از شهادت، نگاهشان دستخوش تغییر شده است و احساس می‌کنند در شناخت رهبر شهید انقلاب کوتاهی کرده‌اند.

به نظر او، کنار هم قرار گرفتن همه این روایت‌های متفاوت، تصویری واقعی‌تر و عمیق‌تر از تشییع تاریخی رهبر شهید انقلاب ارائه خواهد داد.

دیانی همچنین باور دارد گستردگی جمعیت حاضر در مراسم، ابعاد تاریخی تشییع و دستاوردهای رهبر شهید انقلاب در سال‌های مسئولیت خود، از دیگر محورهایی است که می‌تواند در آثار مستند مورد توجه قرار گیرد.

به گفته او، عظمت این رویداد ایجاب می‌کند که هیچ بخش و هیچ جزئیاتی از قلم نیفتد و باید همه ابعاد آن برای ثبت در تاریخ مستندسازی شود.

- نگاهی فراتر از مرزهای ایران

دیانی در بخش دیگری از سخنان خود بر ضرورت نگاه فراملی در تولید آثار مستند از مراسم تشییع رهبر شهید انقلاب تأکید می‌کند.

به گفته او هر چند مخاطب

داخلی اهمیت فراوانی دارد، اما

مستند‌های این رویداد باید به

گونه‌ای ساخته شوند که برای

مخاطبان بین‌المللی نیز قابل

فهم و اثرگذار باشند.

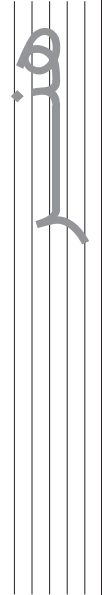

آقای شهید ایران

شنبه ۱۸ تیر ۱۴۰۵
شماره ۲۶ محرم ۱۴۸۸
شماره ۲۸۰۳

۱۱

- همه دیدارها و برنامه‌ها مهم بود و همه عکس‌ها

اسناد تاریخی

به خاطر اینکه جایگاه رهبری جایگاه حساسی بود، همه دیدارها و برنامه‌ها و جلسات مهم بود و نمی‌شد گفت کدام دیدار اولویت داشته یا اهمیتش بیشتر بوده است. مثلاً همه‌ساله ایام سال نو را با حضرت آقا مشرف می‌شدیم زیارت حضرت رضا (ع). سال ۱۳۸۲ که آمریکا به عراق حمله کرد، مسافرت مشهد ناتمام انجام شد و بلافاصله برگشتیم تهران و جلسه‌ای با فرماندهان ارتش و سپاه تشکیل شد که تبعات حمله آمریکا به عراق برای جمهوری اسلامی بررسی شود و اینکه ما باید چه تدابیری را رعایت کنیم. این یک بُعد است. در بُعد دیگر جلسات عمومی بود که آن‌ها هم اهمیت و جذابیت‌های خودش را داشت. مثلاً ایشان جلسه‌ای با جانبازان بالای ۵۰درصد و خانواده‌هایشان داشتند که آن‌ها دقایقی طولانی صحبت می‌کردند. این دیدار هم ویژگی‌های تصویری بارزی داشت که یک نمایشگاه اختصاصی برای این برنامه تدارک دیدم و کتاب این دیدار هم چاپ شد. برای من به‌عنوان عکاس آن مجموعه، همه دیدارها مهم بود و می‌دانستم باید طوری عکاسی کنم که این عکس‌ها که سند تاریخی و هنری آن مجموعه است، هر کدام دارای قابلیتی باشند که بشود در آینده به آن استناد کرد.

- شاهبخت عکس‌های من

همان‌طور که شعرداد شعرهایشان شاه‌بختی دارند، من هم در میان عکس‌هایم، فریم‌هایی دارم که شاه‌بخت‌های دوران فعالیتم است. یکی از آن‌ها، عکسی از رکوع آفتابست. یک‌سال در سالروز۱۵خرداد، ایشان به ورامین رفتند. من از همه مراسم عکاسی کردم، از جمله از نماز ظهر و عصر که به امامتشان برپا شد. آنجا من عکسی زیبا و منحصربه‌فرد از آقا عکس‌ای از رکوع گرفته‌ام، با اینکه برنامه خبری بود، این عکس دارای ویژگی‌های بالای هنری است. عکس دیگر، عکسی مینی‌مالیستی است که در سال ۱۳۸۰ در اصفهان از آقا گرفته‌م. جلسه‌ای طولانی با چهره‌های شاخص اصفهان برگزار شده بود که شاید ۳ساعت طول کشید. در آن عکس، چهره‌ای از ایشان نیست اما هر کسی آن عکس را نگاه می‌کند، تشخیصش این است که رهبر شهید انقلاب است. البته این عکس هامنشر نشده و در اختیار مجموعه است.

- مراحل گزینش عکس‌ها

اما پس از مرحله ثبت عکس، مرحله گزینش آن‌ها مطرح می‌شود که خودش دارای اهمیت زیادی است. در دفتر مجموعه رهبر شهید شیوه گزینش عکس‌ها دو مرحله داشت؛ ابتدا خودم عکس‌هایی